

Nr 135.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 25 maj 1941 (nr 251) om varuskatt, m. m.; given Stockholms slott den 7 mars 1952.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) förordning angående ändring i förordningen den 25 maj 1941 (nr 251) om varuskatt;
- 2) förordning angående ändring i förordningen den 5 mars 1948 (nr 85) om försäljningsskatt; samt
- 3) förordning angående ändrad lydelse av 11 och 15 §§ förordningen den 22 december 1939 (nr 919) om skatt å läskedrycker.

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen föreslås *dels* en del smärre jämkningar av det skattepliktiga varuområdet enligt förordningarna om varuskatt och försäljningskatt *dels ock* vissa ändringar i gällande författningar vad angår den av kontrollstyrelsen utövade kontrollen över uttagandet av varuskatt, försäljningskatt och skatt å läskedrycker.

Förslag

till

**förordning angående ändring i förordningen den 25 maj 1941
(nr 251) om varuskatt.**

Härigenom förordnas, *dels* att 4 § 6 mom. förordningen den 25 maj 1941 om varuskatt¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, *dels ock* att den vid förordningen fogade förteckningen över varor, för vilka varuskatt skall erläggas², skall erhålla den ändrade lydelse, som framgår av härvid fogad bilaga.

*Nuvarande lydelse:**Föreslagen lydelse:*

4 §.

6. Återförsäljare av skattepliktig vara är skyldig att på anfordran lämna sådana upplysningar om sin rörelse, som kontrollstyrelsen eller kontrolltjänsteman finner erforderliga för skattekontrollen. *Sådan uppgiftsskyldighet åligger ock den, som idkar handel med vara, vilken användes för framställning av skattepliktig vara.*

6. Återförsäljare av skattepliktig vara är skyldig att på anfordran lämna sådana upplysningar om sin rörelse, som kontrollstyrelsen eller kontrolltjänsteman finner erforderliga för skattekontrollen, *samt att, där kontrollstyrelsen finner det påkallat för kontrollens utövande, tillhandahålla sina handelsböcker med tillhörande handlingar.*

Skyldighet, som i första stycket sägs, föreligger jämväl för den, som idkar handel med vara, vilken användes vid framställning eller distribution av skattepliktig vara.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1952.

¹ Senaste lydelse av 4 § se 1948:66.

² Senaste lydelse av förteckningen se 1951:724.

Bilaga.

Nuvarande lydelse:

Förteckning

över

varor, för vilka varuskatt skall erläggas,

i gällande tulltaxa med statistisk varuförteckning
hänförliga till nedanstående statistiska nummer

Statistiskt nr	Varuslag	Skattesats, procent av beskattnings- värdet
ur 298—302	<p>Choklad- och konfityrvaror, hänförliga till följande varugrupper:</p> <p>-----</p> <p>lakritsvaror, med — — — eller essenser; karameller, praliner, konfekt, dragéer, kola, pastiljer, tableter, tuggummi och dylika sötsaker;</p> <p>käx med överdrag eller mellanlägg av choklad, socker, fruktgelé eller dylikt;</p> <p>i utformade figurer, — — — sötsaker, innehållande:</p> <p>-----</p> <p>marmelad eller ersättningsmedel härför; glaserade eller kanderade frukter, bär, andra växtdelar eller ersättningsmedel härför;</p> <p>med socker — — — av läskedrycker</p> <p>glass</p> <p>-----</p>	<p>60</p> <p>60</p>

Bilaga.

Föreslagen lydelse:

Förteckning
 över
 varor, för vilka varuskatt skall erläggas,
 i gällande tulltaxa med statistisk varuförteckning
 hänförliga till nedanstående statistiska nummer

Statistiskt nr	V a r u s l a g	Skattesats, procent av beskattnings- värdet
ur 298—302	<p>Choklad- och konfityrvaror, hänförliga till följande varugrupper:</p> <p>-----</p> <p>lakritsvaror, med — — — eller essenser; karameller, praliner, konfekt, dragéer, kola, pastiljer, tabletter, tuggummi, <i>skumstrutar</i>, <i>kokosbollar</i> och dylika sötsaker, ävensom <i>söt-</i> <i>saker helt eller delvis utgörande eller inne-</i> <i>hållande glaserade eller kanderade frukter,</i> <i>bär, andra växtdelar eller ersättningsmedel</i> <i>härför;</i> <i>rån eller s. k. wafers</i> med överdrag eller mel- lanlägg av choklad, socker, fruktgelé eller dylikt; i utformade figurer, — — — sötsaker, inne- hållande:</p> <p>-----</p> <p>marmelad eller ersättningsmedel härför;</p>	
	med socker — — — av läskedrycker	60
	glass	60

Förslag

till

förordning angående ändring i förordningen den 5 mars 1948 (nr 85) om försäljningsskatt.

Härigenom förordnas, *dels* att 1, 6, 15, 16 och 32 §§ förordningen den 5 mars 1948 om försäljningsskatt¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, *dels ock* att den vid förordningen fogade förteckningen över varor, för vilka försäljningsskatt skall erläggas², skall erhålla den ändrade lydelse, som framgår av härvid fogad bilaga.

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

1 §.

För vara — — — denna förordning.

För vara — — — denna förordning.

Såsom försäljning anses i denna förordning jämväl leverans av vara enligt avtal om arbetsbeting.

6 §.

Beskattningsvärdet utgör — — — nämnda värde.

Beskattningsvärdet utgör — — — nämnda värde.

I fall, — — — åsatta försäljningsvärdet.

I fall, — — — åsatta försäljningsvärdet.

Kontrollstyrelsen äger, — — — a) avses.

Kontrollstyrelsen äger, — — — a) avses.

Vid försäljning till konsument av vara, i vilken ingår guld, silver eller platina som konsumenten själv tillhandahållit, må beskattningsvärdet nedsättas med belopp motsvarande värdet å den sålunda tillhandahållna metallen.

15 §.

Registrerad säljare — — — tillhörande handlingar.

Registrerad säljare — — — tillhörande handlingar.

Registrerad säljare skall, *därest han bedriver skattepliktig försäljning*, ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som kontrollstyrelsen för erhållande av en betryggande kontroll över skattens behöriga utgörande meddelar, ävensom de

Registrerad säljare skall *vidare* ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som kontrollstyrelsen för erhållande av en betryggande kontroll över skattens behöriga utgörande meddelar, ävensom de anvisningar kontrolltjänsteman i enligt

¹ Senaste lydelse av 6 § se 1949: 100.

² Senaste lydelse av förteckningen se 1951: 215.

*Nuvarande lydelse:**Föreslagen lydelse:*

anvisningar kontrolltjänsteman i enlighet med kontrollstyrelsens föreskrifter kan komma att lämna. het med kontrollstyrelsens föreskrifter kan komma att lämna.

16 §.

Den, som utan att vara registrerad säljare bedriver tillverkning eller försäljning eller förmedlar försäljning av skattepliktig vara, är skyldig att på anfordran lämna sådana uppgifter om sin rörelse, som kontrollstyrelsen eller kontrolltjänsteman finner erforderliga för skattekontrollen, *ävensom ordna sin bokföring på sätt kontrollstyrelsen finner erforderligt för kontrollens utövande.*

Jämväl den, som idkar handel med vara vilken användes för framställning av skattepliktig vara, är uppgiftsskyldig på sätt i första stycket sägs.

Den, som utan att vara registrerad säljare bedriver tillverkning eller försäljning eller förmedlar försäljning av skattepliktig vara, är skyldig att på anfordran lämna sådana uppgifter om sin rörelse, som kontrollstyrelsen eller kontrolltjänsteman finner erforderliga för skattekontrollen, *ävensom att, där kontrollstyrelsen finner det påkallat för kontrollens utövande, tillhandahålla sina handelsböcker med tillhörande handlingar samt ordna sin bokföring på sätt kontrollstyrelsen föreskriver.*

Jämväl den, som idkar handel med vara vilken användes vid framställning eller distribution av skattepliktig vara, är pliktig att lämna uppgifter och tillhandahålla handelsböcker med tillhörande handlingar på sätt i första stycket sägs.

32 §.

Kontrollstyrelsen må vid vite förelägga skattskyldig att fullgöra vad honom åligger enligt denna förordning eller med stöd av densamma meddelade föreskrifter.

Kontrollstyrelsen må vid vite förelägga skattskyldig *eller eljest registrerad säljare* att fullgöra vad honom åligger enligt denna förordning eller med stöd av densamma meddelade föreskrifter, *dock att föreläggande icke må avse inbetalande av försäljningsskatt.*

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1952.

Nuvarande lydelse:

Förteckning
 över
varor, för vilka försäljningsskatt skall erläggas,
 i gällande tulltaxa med statistisk varuförteckning
 upptagna under nedanstående statistiska nummer.

Statistiskt nr	Varuslag	Skattesats		Särskild skattesats för vissa varor vid import, kronor för 100 kg	Minimiskatt (i kronor) per kalenderår för registrerad säljare med skattepliktig försäljning	
		procent av beskattningens värdet	kronor för varu-enhet		av enbart egen tillverkning	eljest
ur 1323—1325	Arbeten av guld, silver eller platina, även med infattade pärlor eller stenar, ej utgörande artiklar, avsedda för tekniskt bruk, eller plåt, rör och tråd eller skrivpennor och beslag till reservoarpennor	20			}	1 200
ur 1326: 2	Pärlor och — — — nr 1326: 2.....	20				
	<p><i>Anm.</i> Skatt skall ej utgå för: varor, vilka tidigare inom riket varit föremål för försäljning till konsument; ordnar, medaljer och märken av guld, silver eller platina, där de utdelas såsom förtjänsttecken eller utan betalning; färdiga grammofonskivor med allenast intalad text, avsedda för undervisningsändamål, eller färdiga grammofonskivor, framställda var och en i endast ett exemplar.</p>					

Föreslagen lydelse:

Förteckning

över

varor, för vilka försäljningsskatt skall erläggas,
i gällande tulltaxa med statistisk varuförteckning
upptagna under nedanstående statistiska nummer.

Statistiskt nr	Varuslag	Skattesats		Särskild skattesats för vissa varor vid import, kronor för 100 kg	Minimiskatt (i kronor) per kalenderår för registrerad säljare med skattepliktig försäljning	
		procent av beskattningsvärdet	kronor för varu-enhet		av enbart egen tillverkning	eljest
ur 1323—1325	Arbeten av guld, silver, platina eller annan platinametall, även med infattade pärlor eller stenar, ej utgörande artiklar, avsedda för tekniskt bruk, eller plåt, rör och tråd eller skrivpennor och beslag till reservoarpennor eller flöjter, trumpeter och andra blåsinstrument samt delar därtill.....				}	1 200
ur 1326: 2	Pärlor och — — — nr 1326: 2.....	20				
	<p>Anm. Skatt skall ej utgå för: varor, vilka tidigare inom riket varit föremål för försäljning till konsument; ordnar, medaljer och märken av guld, silver, platina eller annan platinametall, där de utdelas såsom förljånstecken eller utan betalning; färdiga grammofoonskivor med allenast intalad text, avsedda för undervisningsändamål, eller färdiga grammofoonskivor, framställda var och en i endast ett exemplar.</p>					

Förslag

till

förordning angående ändrad lydelse av 11 och 15 §§ förordningen den 22 december 1939 (nr 919) om skatt å läskedrycker.

Härigenom förordnas, att 11 och 15 §§ förordningen den 22 december 1939 om skatt å läskedrycker skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

11 §.

Den, som tillverkar eller försäljer kolsyra, socker eller andra vid läskedrycksframställning användbara ämnen eller ock kärl, kapsyler eller andra vid dryckernas utlämning från tillverkningsställe erforderliga förnödenheter och artiklar, är pliktig att på anfordran av kontrolltjänsteman lämna denne uppgift om läskedryckstillverkarens inköp av dylika ämnen, förnödenheter och artiklar.

Återförsäljare av skattepliktig vara är skyldig att på anfordran lämna sådana uppgifter om sin rörelse, som kontrollstyrelsen eller kontrolltjänsteman finner erforderliga för skattekontrollen, samt att, där kontrollstyrelsen finner det påkallat för kontrollens utövande, tillhandahålla sina handelsböcker med tillhörande handlingar.

Skyldighet, som i första stycket sägs, föreligger jämväl för den, som idkar handel med vara, vilken användes vid framställning eller distribution av skattepliktig vara.

15 §.

Fullgöres icke — — — under fem.

Fullgöres icke — — — under fem.
Kontrollstyrelsen må vid vite förelägga skattskyldig att fullgöra vad honom åligger enligt denna förordning eller med stöd av densamma meddelade föreskrifter, dock att föreläggande icke må avse inbetalande av skatt.

—————

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1952.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 mars
1952.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler fråga om *vissa ändringar i bestämmelserna om varuskatt m. m.* samt anför därvid följande.

Inledning.

I en den 19 december 1951 dagtecknad, till Kungl. Maj:t ställd skrivelse har *kontrollstyrelsen* framlagt förslag till vissa ändringar i förordningarna om varuskatt, försäljningsskatt och skatt å läskedrycker.

Över nämnda skrivelse ha efter remiss yttranden avgivits av *generaltullstyrelsen, kommerskollegium, Sveriges grossistförbund, Sveriges köpmannaförbund, Sveriges hantverks- och småindustriorganisation, kooperativa förbundet, kemisk-tekniska fabrikantförbundet, svenska choklad- & konfektyrfabrikantföreningen, Sveriges konditor-förening, Sveriges juvelerare- och guldsmedsförbund, guldsmedsbranschens leverantörförening, svensk industriförening* och *Sveriges vattenfabrikanters riksförbund*.

Därjämte har *föreningen tandvärnet* inkommit med en skrift i anledning av kontrollstyrelsens förslag till ändring i förordningen om varuskatt.

I detta sammanhang torde även få behandlas en den 7 november 1951 dagtecknad skrivelse från *svenska musikerförbundet*, vari hemställts om viss ändring av den vid förordningen om försäljningsskatt fogade varuförteckningen.

Över denna framställning ha *generaltullstyrelsen* och *kontrollstyrelsen* avgivit gemensamt yttrande.

**Ändringar i den vid förordningen om varuskatt fogade
varuförteckningen.**

Enligt 1 § förordningen den 25 maj 1941 (nr 251) om varuskatt skall för vara, som är upptagen i en vid förordningen fogad förteckning, erläggas varuskatt, där varan tillverkas yrkesmässigt inom riket för avsalu eller för vidare bearbetning eller ock införes till riket.

I nämnda förteckning angives att varuskatt skall utgå för bl. a. *dels* käk med överdrag eller mellanlägg av choklad, socker, fruktgelé eller dylikt *dels* ock glaserade eller kanderade frukter, bär, andra växtdelar eller ersättningsmedel därför, där varorna utgöra i utformade figurer, stänger eller stycken framställda sötsaker. För nu nämnda varor är skattesatsen bestämd till 60 procent av beskattningsvärdet. Enligt i förteckningen intagen anmärkning äro bestämmelserna i varuskatteförordningen icke tillämpliga å bl. a. tebröd och liknande bakverk.

Bland skattebelagda varor upptagas vidare bl. a. schamponeringsmedel hänförliga till statistiska numren 593 och 596. Schamponeringsmedlen äro belagda med skatt efter en skattesats av 20 procent av beskattningsvärdet.

Kontrollstyrelsen har beträffande käk samt glaserade eller kanderade varor förordat vissa smärre jämkningar av det skattepliktiga varuområdet.

I fråga om schamponeringsmedlen har kontrollstyrelsen föreslagit, att desamma måtte undantagas från beskattning.

Rörande beskattningen av käk har kontrollstyrelsen framhållit att vid bedömningen av frågor rörande skatteplikt för dessa varor hade vissa svårigheter uppstått beträffande gränsdragningen emellan beskattade käk och käckliknande bakverk, vilka senare varuslag enligt den i förteckningen intagna anmärkningen såsom tebrödsliknande bakverk vore fritagna från beskattning. Beskattning av bakverk hade av kontrolltekniska skäl icke förordats i förevarande sammanhang. För att icke bakverk med nuvarande lydelse av varuskatteförordningens förteckning skulle indragas under beskattning syntes erforderligt att skatteområdet, såvitt avsåge skattepliktiga käk, närmare definierades. Beskattningen syntes framdeles lämpligen böra omfatta allenast rån och wafers med överdrag eller mellanlägg av choklad, socker eller fruktgelé. Kontrollstyrelsen har i detta sammanhang erinrat därom, att skatteintäkten för skattepliktiga käk för närvarande helt härflöt från försäljning av käk, tillhörande senast angivna varutyper. Någon minskning i skatteintäkten skulle således icke uppkomma vid genomförande av nu förordad inskränkning i beskattningsområdet.

I fråga om beskattningen av glaserade eller kanderade frukter och bär har kontrollstyrelsen anfört följande.

Enligt varuförteckningen skall skatt erläggas bl. a. för glaserade eller kanderade frukter, bär, andra växtdelar eller ersättningsmedel härför där varorna utgöra i utformade figurer, stänger eller stycken framställda sötsaker. Med denna avgränsning av beskattningsområdet skulle skatteplikt av formella skäl kunna ifrågasättas, där hela frukter, bär eller växtdelar föreliggå i glaserat eller kanderat skick. Då dylika varor i och för sig måste anses utgöra sötsaker, för vilka skatt skall utgå, synes i förtydligande syfte sådan ändring i varuförteckningen böra göras, att skatteplikten klart framgår. Detta syftemål synes lämpligen kunna ernås därigenom, att varugruppen »glaserade eller kanderade frukter, bär, andra växtdelar eller ersättningsmedel härför» i förteckningen överflyttas till varugruppen »karamel-

ler, praliner... dylika sötsaker». I samband härmed synes lämpligt att exemplifieringen i sistnämnda varugrupp utökas med vissa sötsaker, som på senare tid blivit särskilt aktuella, nämligen skumartiklar, såsom skumstrutar och kokosbollar.

I remissyttrandena ha kontrollstyrelsens nu nämnda förslag rörande jämförelser av det skattepliktiga varuområdet beträffande kex samt glaserade eller kanderade frukter och bär tillstyrkts eller lämnats utan erinran.

Vad härefter angår frågan om undantagande av schamponeringsmedel från varubeskattningen har kontrollstyrelsen erinrat om att det i vissa fall varit synnerligen tveksamt, huruvida viss vara borde betraktas såsom schamponeringsmedel eller flytande tvål, vilken senare vara icke vore skattebelagd enligt varuskatteförordningen. 1948 års bevillningsutskott hade i fråga om gränsdragningen emellan nu angivna varuslag uttalat att hänsyn främst borde tagas till prissättningen och benämningen å preparaten och om reklamkostnader nedlagts på preparaten i deras egenskap av schamponeringsmedel.

Kontrollstyrelsen har vidare anfört följande.

Verkställda undersökningar ha givit vid handen, att varor ofta försäljas under beteckningen flytande tvål, ehuru de i många fall äro avsedda för eller i varje fall mycket väl lämpa sig för schamponeringsändamål och av frisörer ävenledes till övervägande del torde användas för sådant ändamål. Priset skiljer sig i allmänhet icke eller endast obetydligt från det som i allmänhet tillämpas för flytande tvål av god kvalitet. Med hänsyn till sistnämnda förhållande och då varorna i fråga icke direkt reklameras såsom schamponeringsmedel torde det med stöd av bevillningsutskottets ovan intagna uttalande icke kunna anses, att varorna utgöra annat än flytande tvål, varför desamma betraktats såsom skattefria. Ett dylikt ställningstagande måste emellertid anses mycket otillfredsställande, enär det torde medföra att allt flera för schamponering avsedda varor kunna komma att försäljas till frisörer under beteckningen flytande tvål och därmed bliva undantagna från beskattning. Fall kunna givetvis förekomma där varor, som nu sagts, med hänsyn bl. a. till deras benämning av vissa köpare uteslutande användas för annat ändamål än schamponering eller att varorna åtminstone i viss utsträckning komma till användning för annat ändamål. Över huvud är det i en mångfald fall knappast möjligt att avgöra, huruvida en vara har huvudsaklig karaktär av flytande tvål eller av schamponeringsmedel. I fall där en vara, som av tillverkaren benämnes flytande tvål, försäljes till frisör, vilken i sin rörelse använder såväl schamponeringsmedel som flytande tvål (exempelvis för tvättning av kammar, borstar och frisérrockar) är det i allmänhet för tillverkaren av varan icke möjligt att avgöra, huruvida eller i vad mån levererad vara skall komma till användning för schamponering eller för annat ändamål. Då tillverkare försäljer dylika varor till grossist, vilken avsätter desamma till frisörer och måhända även till andra avnämare av flytande tvål, är det som regel helt omöjligt för tillverkaren att erhålla kännedom om varans blivande användningssätt.

Även det förhållandet, att oparfymerade schamponeringsmedel, hänförliga till tullstatistiskt nummer 597, icke äro underkastade beskattning, har medfört vissa i skattehänseende icke önskvärda konsekvenser. Det har sålunda förekommit, att tillverkare för att kringgå bestämmelserna om varu-

skatt till förbrukare var för sig levererat oparfymerat schamponeringsmedel och parfym, varefter förbrukaren haft att själv försätta schamponeringsmedlet med parfym. Sistnämnda i skattehänseende föreliggande missförhållande torde icke kunna elimineras genom att även oparfymerade schamponeringsmedel intagas i den till varuskatteförordningen fogade varuförteckningen. Dylig författningsändring skulle nämligen ytterligare skärpa de i det föregående påvisade svårigheterna, då parfymerade tvättmedel, vilka även äro hänförliga till statistiskt nummer 597, i större utsträckning äro att anse som flytande tvål eller tvålflingor än vad parfymerad tvål är.

Kontrollstyrelsen har därefter diskuterat olika alternativ för att eliminera kontrollsvårigheterna beträffande gränsdragningen mellan schamponeringsmedel och flytande tvål. Av olika praktiska skäl har styrelsen dock ansett de redovisade alternativen icke lämpliga att genomföra utan i stället funnit sig böra förorda att schamponeringsmedel helt undantagas från beskattning. Styrelsen har därvid — under framhållande av att beskattningen enligt varuskatteförordningen i stort sett avsetts skola omfatta umbärliga varuslag — anfört, att schamponeringsmedlen numera torde böra anses utgöra med vanlig toalett tvål jämförbara medel av betydelse för folkhygien, vilka icke kunde tillskrivas umbärlighetskaraktär. Bifölles förslaget om borttagande av skatten å schamponeringsmedel syntes statsverkets intäkt av varuskatt komma att nedgå med omkring 1,5 miljoner kronor för budgetår räknat.

Kontrollstyrelsens förslag om borttagande av skatten på schamponeringsmedel har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av *remissinstanserna*.

Kommerskollegium har understrukit kontrollstyrelsens uttalande att schamponeringsmedlen numera torde få anses utgöra med vanlig toalett tvål jämförbara medel av betydelse för folkhygien, vilka icke kunde tillskrivas umbärlighetskaraktär. Fastän motsvarande synpunkt kunde anläggas även beträffande exempelvis tandpulver och tandpasta, borde dock de speciella gränsdragningsproblem, som gjorde sig gällande i fråga om schamponeringsmedlen, motivera att dessa senare undantogs från beskattning.

Grossistförbundet har framhållit att de nuvarande bestämmelserna, enligt vilka oparfymerade schamponeringsmedel undantagits från beskattningen, visat sig medföra betydande svårigheter i tillämpningen. Vidare kunde med skäl hävdas, att schamponeringsmedel i likhet med vanlig tvål måste anses som en för folkhygien oumbärlig vara, vilken rimligen icke borde beskattas.

Liknande synpunkter ha anförts av *Sveriges hantverks- och småindustriorganisation* och *kooperativa förbundet*.

Kemisk-tekniska fabrikantförbundet har, samtidigt som förbundet tillstyrkt kontrollstyrelsens förslag, hemställt att jämväl tandkräm, munvatten och övriga skattebelagda munvårdsmedel måtte undantagas från beskattning.

Föreningen tandvärnet har likaledes hemställt att tandpastor och munvatten måtte undantagas från varubeskattning.

Departementschefen. Enligt gällande bestämmelser skall varuskatt utgå för käk med överdrag eller mellanlägg av choklad, socker, fruktgelé eller dylikt. Fria från skatt äro däremot tebröd och liknande bakverk. Enligt vad kontrollstyrelsen upplyst har det i praktiken visat sig förenat med vissa svårigheter att upprätthålla gränslinjen mellan skattepliktiga käk och icke skattepliktiga bakverk. Under hänvisning till att skatteintäkten för käk för närvarande helt härflöt från försäljning av rån och s. k. wafers har kontrollstyrelsen förordat, att beskattningsområdet inskränktes till att endast omfatta dessa båda varutyper. Jag tillstyrker detta förslag.

Kontrollstyrelsen har vidare föreslagit en del smärre jämkningar i beskattningsreglerna rörande glaserade eller kanderade varor ävensom vissa andra sötsaker. Ändringarna äsyfta att i författningstexten närmare klarlägga beskattningens omfattning. Då de av kontrollstyrelsen anförda motiven för de framförda ändringsförslagen enligt min mening måste anses bärande, förordar jag att även dessa förslag genomföras.

Vad härefter angår beskattningen av schamponeringsmedel har kontrollstyrelsen framhållit att det i vissa fall, särskilt i fråga om schamponeringsmedel avsedda för frisörbruk, vore svårt att avgöra huruvida en vara hade huvudsaklig karaktär av flytande tvål eller schamponeringsmedel. Då kontrollstyrelsen icke kunnat utfinna något praktiskt genomförbart förslag till ändrade beskattningsregler hade styrelsen ansett sig böra föreslå, att schamponeringsmedel helt undantoges från beskattning. Kontrollstyrelsen har tillika anført, att schamponeringsmedlen numera torde anses böra utgöra med vanlig toalettvål jämförbara medel av betydelse för folkhygien, vilka icke kunde tillskrivas umbärlighetskaraktär. Enligt kontrollstyrelsens beräkningar skulle ett borttagande av skatten på schamponeringsmedel medföra ett inkomstbortfall för staten av omkring 1,5 miljoner kronor per år.

I vissa yttranden har yrkats att jämväl tandkräm och andra munvårdsmedel måtte undantagas från beskattning. Som motivering härför har åberopats, att dessa varor icke kunde betecknas som umbärliga.

Förutom schamponeringsmedel, tandkräm och olika munvårdsmedel omfattar varubeskattningen en rad andra tekniska preparat, delvis av sinsemellan likartad beskaffenhet. Det torde icke böra ifrågakomma att från beskattning undantaga vissa av dessa preparat utan att samtidigt till bedömande upptaga frågan om avgränsningen av det skattepliktiga varuområdet i övrigt. Jag är icke beredd att i detta sammanhang verkställa en sådan allmän omprövning av beskattningen. Med hänsyn härtill avstyrker jag de framkomna ändringsförslagen. Vad angår de av kontrollstyrelsen påtalade svårigheterna i fråga om gränsdragningen mellan schamponeringsmedel och flytande tvål vill jag erinra om att 1948 års riksdag uttalat, att hänsyn främst borde tagas till prissättningen och benämningen å preparaten och om reklamkostnader nedlagts på preparaten i deras egenskap av schamponeringsmedel. Jag anser att detta uttalande alltjämt bör vara vägledande vid bedömandet av huru-

vida en vara är att anse såsom skattepliktig eller ej. Om flytande tvål kommer till användning i stället för schamponeringsmedel skall sålunda beskattning icke ifrågakomma.

Ändringar i den vid förordningen om försäljningsskatt fogade varuförteckningen.

Enligt 1 § förordningen den 5 mars 1948 (nr 85) om försäljningsskatt skall för vara, som är upptagen i en vid förordningen fogad förteckning, erläggas försäljningsskatt, där varan yrkesmässigt försäljes inom riket eller varan hit införes. I nämnda förteckning angives, att försäljningsskatt skall erläggas för bl. a. arbeten av guld, silver eller platina, även med infattade pärlor eller stenar, ej utgörande artiklar, avsedda för tekniskt bruk, eller plåt, rör och tråd eller skrivpennor och beslag till reservoarpennor. Försäljningsskatten utgår för nu nämnda varor med 20 procent av beskattningsvärdet.

Kontrollstyrelsen har upplyst att enligt vad styrelsen hade sig bekant salufördes numera smycken tillverkade även av andra platinametaller än platina. Med hänsyn härtill har styrelsen ansett sig böra förorda att beskattningen utvidgades till att omfatta alla platinametaller. Rörande denna fråga har styrelsen vidare anfört.

Smycken av palladium ha sedan länge tillverkats och saluförts. Kungl. Maj:t har också i kungörelse den 7 november 1947 (nr 813) meddelat vissa bestämmelser angående avgifter för probering av ädelmetaller m. m., däribland platinametaller. Av olika omständigheter ha smycken och prydnadsföremål av palladium dock tillverkats endast i mycket ringa omfattning. Förhållandena ha emellertid på sistone ändrats, och efterfrågan på dessa smycken har under senare halvåret visat tendens till ökning. Då palladium väsentligen är att jämföras med platina såsom material för framställning av smycken och andra prydnadsföremål, torde arbeten av palladium nu böra indragas under beskattning. En fortsatt skattefrihet för arbeten av denna metall skulle medföra direkt skatteförlust, då tillverkningen och försäljningen av skattepliktiga platinaarbeten sannolikt skulle nedgå avsevärt på grund av konkurrensen med skattefria arbeten av palladium. Kontrollstyrelsen har sig icke bekant, att smycken för närvarande tillverkas av andra av platinametallerna, men då samtliga dessa metaller äro relativt likvärdiga ur nu förevarande synpunkter får kontrollstyrelsen förorda, att beskattningen vidgas att avse samtliga platinametallerna, vilka alla äro att anse såsom ädla metaller. Utan att därom vilja framlägga förslag, då kontrollstyrelsen icke är behörig myndighet, får styrelsen ifrågasätta om icke en motsvarande ändring bör vidtagas i tulltaxan.

Generaltullstyrelsen har i sitt remissutlåtande erinrat om att enligt länge inom tullverket tillämpad praxis under begreppet platina innefattades icke endast platina i egentlig mening utan även platinagruppens övriga metaller, d. v. s. palladium, rutenium, rodium, osmium och iridium. Som en följd

härav hade vid import för registrerad säljare av exempelvis smycken av palladium av tullverket till kontrollstyrelsen insänts sådan införseluppgift, som avsåges i 29 § förordningen om försäljningsskatt. Ur denna synpunkt skulle för tullverkets vidkommande den av kontrollstyrelsen föreslagna ändringen knappast vara erforderlig. Då emellertid kontrollstyrelsen ansett förteckningens nuvarande lydelse utgöra hinder för skattebeläggning av inhemska varor av andra platinametaller än platina, ville generaltullstyrelsen icke motsätta sig, att förteckningen förtydligades i nu ifrågakvarande avseende.

Med anledning av att kontrollstyrelsen ifrågasatt, huruvida icke en motsvarande ändring borde göras i tulltaxan, har generaltullstyrelsen framhållit.

Bestämmelser rörande tulltaxeringen av platina samt arbeten bestående av eller belagda med platina återfunnes såväl i tulltaxeförordningen 2 § d) och e) som på en mångfald olika ställen i tulltaxan, nämligen under tulltaxenumren 721 (statistiskt nr 1320), 723 (statistiskt nr 1324), 922 (statistiskt nr 1634), 925 (statistiskt nr 1637), 1078 (statistiskt nr 1971), 1083 (statistiskt nr 1977), 1116—1118 (statistiska nr 2044—2046) och 1133 (statistiskt nr 2064). Den ifrågasatta ändringen skulle följaktligen innebära en relativt omfattande omredigering av tulltaxan. Med hänsyn härtill och då en ändring av tulltaxan på ifrågakvarande område endast skulle innefatta ett fastslående av en redan tillämpad tulltaxeringspraxis, funne generaltullstyrelsen för sin del tillräckliga skäl ej föreligga att i detta sammanhang vidtaga den ifrågasatta ändringen utan syntes därmed kunna anstå till dess en förutsedd revision av tulltaxan kommer till stånd.

Kommerskollegium har tillstyrkt kontrollstyrelsens förslag i nu berörda hänseende. Därest beskattningen utvidgades till att avse samtliga platinametaller syntes det önskvärt att motsvarande ändringar vidtoges i 1912 års stämpelförordning.

Kooperativa förbundet har förklarat sig icke ha något att erinra mot att beskattningen utvidgades till att omfatta arbeten av de numera efterfrågade platinametallerna palladium, osmium och iridium.

Sveriges juvelerare- och guldsmedsförbund har ansett att någon skillnad i beskattningshänseende icke borde göras mellan guld, silver, platina och platinametall. Förbundet ville emellertid framhålla, att indragandet av varor av platinametaller — främst palladium — under beskattning lämpligast borde anstå till den utredning föreläge, som torde komma att verkställas angående kontrollstämplingsförordningen. Någon försäljning annat än i rena undantagsfall av palladiumvaror torde nämligen icke kunna ske förrän dessa varor underkastades kontrollstämpling.

Liknande synpunkter ha anförts av *guldsmedsbranschens leverantörförbund*.

Svenska musikerförbundet har i sin tidigare omnämnda framställning hemställt, att sådana åtgärder måtte vidtagas, som gjorde det möjligt för musikutövare att utan erläggande av försäljningsskatt inköpa kvalitetsin-

strument av ädel metall, exempelvis flöjter av silver. Till stöd för yrkandet har framhållits att musikinstrument av ädel metall icke vore att betrakta såsom lyxföremål samt att det med hänsyn till utvecklingen på ifrågavarande område vore önskvärt, om dylika instrument kunde erhållas till överkomliga priser. Instrumenten vore i och för sig dyrbara, och det innebure alltid en stor uppoffring för vederbörande musiker att förskaffa sig ett sådant kvalitetsinstrument.

Generaltullstyrelsen och *kontrollstyrelsen* ha i sitt gemensamma remissutlåtande tillstyrkt bifall till musikerförbundets ifrågavarande framställning. Styrelserna ha anfört i huvudsak följande. Enligt inhämtade uppgifter utgjordes de varor av ädel metall, som närmast avsåges i nämnda framställning, av flöjter, trumpeter och liknande i symfoniorkesterbesättningar förekommande blåsinstrument samt delar därtill. Musikinstrument av nu berörda slag betingade ett högt pris. Vid införsel av silverflöjter hade beskattningsvärden av 2 500 å 3 000 kronor deklarerats. I dessa värden inginge försäljningsskatt med 500 å 600 kronor. Skatten kunde följaktligen med fog sägas medföra en avsevärd ökning av kostnaderna för anskaffandet av instrumenten. Vid bedömandet av förevarande framställning torde vidare förtjäna tagas i betraktande, att det offentliga musiklivet i vårt land åtnjöte understöd i olika former från det allmännas sida.

Departementschefen. Av den lämnade redogörelsen framgår att arbeten av guld, silver eller platina äro skattepliktiga enligt förordningen om försäljningsskatt. Enligt vad kontrollstyrelsen upplyst tillverkas numera smycken även av andra platinametaller än den egentliga platinan. Med hänsyn härtill har kontrollstyrelsen ansett erforderligt att beskattningen utsträcktes till att omfatta arbeten av alla platinametaller.

Förslaget har i princip tillstyrkts eller lämnats utan erinran av remissinstanserna. I några yttranden har emellertid gjorts gällande att den ifrågasatta utvidgningen av beskattningsområdet icke borde komma till stånd förrän frågan om kontrollstämplingen av dylika arbeten blivit löst.

För egen del anser jag det angeläget att beskattningsreglerna redan nu ändras; det måste uppenbarligen vara av vikt att arbeten av platinametall bli i beskattningshänseende behandlade lika. Jag vill erinra om att generaltullstyrelsen i sitt remissutlåtande uppgivit att enligt länge inom tullverket tillämpad praxis under begreppet platina innefattats icke endast platina i egentlig mening utan även platinagruppens övriga metaller. Jag tillstyrker sålunda kontrollstyrelsens ändringsförslag.

I detta sammanhang torde jag även få behandla den tidigare omnämnda framställningen från svenska musikerförbundet om skattefrihet för vissa instrument av ädel metall. Förbundet har framhållit att det t. ex. för en flöjtist i en opera- eller symfoniorkester måste anses vara ett villkor att han innehade ett äkta silverinstrument. Instrument av ädel metall vore icke att be-

trakta som lyxföremål. Instrumenten vore i och för sig dyrbara och det innebure alltid en stor uppoffring för vederbörande musiker att förskaffa sig ett sådant kvalitetsinstrument.

Enär ifrågavarande musikinstrument torde inköpas nästan uteslutande av yrkesmusiker har jag intet att erinra mot den begärda skattefriheten. På sätt remissmyndigheterna föreslagit torde skattebefrielsen böra angivas omfattas flöjter, trumpeter och andra blåsinstrument samt delar därtill.

Ändring av 1 och 6 §§ förordningen om försäljningsskatt.

Enligt 1 § förordningen om försäljningsskatt skall skatt utgå, då skattepliktig vara yrkesmässigt försäljes inom riket eller hit införes. Förordningen äger däremot icke tillämpning i fall, där vara levereras på grundval av avtal, som är att hänföra till arbetsbeting i egentlig mening.

Jämlikt 6 § första stycket a) nämnda förordning skall vid försäljning av skattepliktig vara från registrerad säljare till konsument det avtalade vederlaget utgöra det värde, å vilket skatten beräknas (beskattningsvärdet). I 6 § första stycket b) stadgas att då skattepliktig vara — i annat fall än under a) avses — försäljes av registrerad säljare till någon som icke själv är registrerad säljare skall det åsatta försäljningsvärdet utgöra beskattningsvärdet. Enligt 6 § tredje stycket gäller, att kontrollstyrelsen äger, i den omfattning så lämpligen kan ske, föreskriva att det åsatta försäljningsvärdet skall utgöra beskattningsvärde jämväl vid försäljning som under a) avses. Vidare stadgas i 6 § fjärde stycket, att vid försäljning till konsument av vara i vilken ingår guld, silver eller platina som konsument själv tillhandahållit, må beskattningsvärdet nedsättas med belopp motsvarande värdet å den sålunda tillhandahållna metallen.

Kontrollstyrelsen har i nu förevarande hänseende föreslagit, att i 1 § försäljningsskatteförordningen införes ett andra stycke av innebörd, att med försäljning skall vid tillämpning av förordningen jämsättas leverans av vara på grundval av avtal om arbetsbeting. I samband därmed har styrelsen förordat att bestämmelserna i 6 § sista stycket upphävas.

För detta förslag har kontrollstyrelsen lämnat följande motivering.

Skattskyldighet enligt förordningen om försäljningsskatt föreligger, då skattepliktig vara yrkesmässigt försäljes inom riket eller av registrerad säljare uttages ur rörelsen för annat ändamål än försäljning ävensom då sådan vara införes till riket. Förordningen äger däremot icke tillämpning i fall, där eljest skattepliktig vara levereras på grundval av avtal, som är att hänföra till arbetsbeting i egentlig mening. Till följd härav har det i fråga om beställningsarbeten ur prissynpunkt ställt sig förmånligare för köpare att särskilt anskaffa erforderligt material och träffa avtal om arbetsbeting än att i eljest vanlig ordning köpa färdig vara eller beställa varan hos den skattskyldige, därvid denne tillhandahåller materialet. Den uppkommande prisskillnaden, som motsvarar skattens belopp, torde utgöra den väsentligaste anledningen till att

antalet arbetsbeting, särskilt i fråga om guldsmedsvaror, ökat i påfallande grad under den tid försäljningsskatteförordningen varit gällande. Med hänsyn till risken för missbruk har kontrollstyrelsen funnit det angeläget att i görligaste mån söka kontrollera, att arbetsbeting i egentlig mening verkligen förelegat i samtliga fall, där så gjorts gällande. Denna kontroll har numera blivit relativt omfattande och synes framdeles bliva ändå mera betungande såväl för kontrollstyrelsen som för de skattskyldiga. Den har även i ökad utsträckning givit anledning till meningsskiljaktigheter och skapat irritation mellan kontrollmyndigheten och de kontrollerade företagen. De skattskyldiga ha ock härvid kommit i en svår mellanställning till allmänheten. Stora svårigheter föreligga exempelvis att fastslå, huruvida av beställare tillhandahållen ädelmetall också i verkligheten ingår i den guldsmedsvara, som levererats till beställaren. I åtskilliga fall har det funnits grundad anledning antaga, att så icke varit förhållandet och att försäljningsskatt sålunda rätteligen hade bort utgå. I avsaknad av bevis har debitering emellertid icke kunnat verkställas. Därtill kommer, att välgående skäl enligt kontrollstyrelsens mening icke torde kunna förebringas att från beskattning undantaga arbetskostnaden för exempelvis en guldsmedsvara utförd enligt arbetsbeting, medan samma vara beskattas till fulla värdet vid egentlig försäljning. I sak föreligger allenast den skillnaden, att i varan ingående material i förra fallet tillhandahållits av beställaren och i senare fallet av guldsmeden. Kontrollstyrelsen får därför föreslå, att i 1 § försäljningsskatteförordningen införes ett andra stycke av innebörd, att med försäljning skall vid tillämpning av förordningen jämföras leverans av vara på grundval av avtal om arbetsbeting. Framhållas må, att skatt med hänsyn till bestämmelserna i 6 § fjärde stycket förordningen i regel icke kommer att utgå för värdet av det av kunden tillhandahållna materialet utan blott för arbetskostnaden. Ej heller avses skatt skola utgå för sådana reparationsarbeten, som icke medföra tillsats av material från den som utför arbetet.

Kommerskollegium har ansett att den föreslagna utvidgningen av skatteområdet till att jämväl avse arbetsbeting knappast helt eliminerade kontrollsvårigheterna. Kollegium ville dock icke avstyrka förslaget.

Kooperativa förbundet har tillstyrkt förslaget.

Sveriges juvelerare- och guldsmedsförbund har framhållit, att förbundet icke hade något att erinra emot att leverans av skattepliktig vara på grund av avtal om arbetsbeting i beskattningshänseende jämfördes med försäljning av sådan vara under förutsättning dock att beskattningsvärdet för arbetsbeting i enlighet med bestämmelsen i 6 § första stycket a) i försäljningsskatteförordningen skulle anses utgöras av det avtalade vederlaget för den beställda varan. I anslutning härtill har förbundet föreslagit att 6 § fjärde stycket borde utgå ur förordningen.

Liknande synpunkter ha anförts av *guldsmedsbranschens leverantörförning*.

Sedan *k kontrollstyrelsen* beretts tillfälle att taga del av guldsmedsförbundets yttrande har styrelsen i skrivelse den 16 februari 1952 anført.

För sin anslutning till kontrollstyrelsens förslag om beskattning av arbetsbeting har förbundet förutsatt, att beskattningsvärdet för arbetsbeting skall anses utgöras av det avtalade vederlaget för den beställda varan. Enligt

6 § första stycket a) försäljningsskatteförordningen utgör beskattningsvärdet det avtalade vederlaget i fall, då vara av registrerad säljare försäljes till konsument. Kontrollstyrelsen äger dock enligt 6 § tredje stycket, i den omfattning så lämpligen kan ske, utan hinder härav föreskriva, att det åsatta försäljningsvärdet skall vara beskattningsvärde. Med stöd av detta stadgande har styrelsen av kontrolltekniska skäl föreskrivit, att det åsatta försäljningsvärdet vid leverans till konsument skall vara beskattningsvärde i angivna fall, dock endast om detta försäljningsvärde understiger 600 kronor. I regel kunna allmängiltiga försäljningsvärden icke fastställas för de specialbeställda varor, som det vid arbetsbeting väsentligen gäller. Av kontrolltekniska skäl synes det framför allt med hänsyn härtill saknas anledning för kontrollstyrelsen att i fråga om dessa varor vidhålla kravet på att beskattningsvärdet skall vara det åsatta försäljningsvärdet. I de fall där beställaren är oregistrerad säljare synes vederlaget emellertid icke rimligen kunna utgöra beskattningsvärde. Den slutlige konsumenten torde nämligen här som regel få erlagga ett högre pris.

Kontrollstyrelsen är i enlighet med vad anförts för sin del beredd att med tillmötesgående av förbundets önskemål — enligt under hand lämnad uppgift avser förbundets framställning blott bestämmandet av beskattningsvärde vid leverans till konsument — så jämka meddelade föreskrifter att det avtalade vederlaget kommer att utgöra beskattningsvärde vid leverans till konsument enligt arbetsbeting och detta icke blott i fall där arbetsbeting i egentlig mening anses föreligga utan även i övriga fall, där kund vid beställning av guldsmedsvara lämnat guld, silver eller platinametall i avsikt att metallen skall ingå i den färdiga varan eller svara mot den däri ingående metallen. Med vederlag bör härvid enligt kontrollstyrelsens uppfattning förstås det kontanta vederlaget, därvid om mera metall inlämnats än som svarar mot den beställda varan, den överstigande metallen skall jämföras med kontant vederlag. Anledning synes icke föreligga att i fråga om beskattningsvärdet göra åtskillnad på om kunden helt eller allenast till viss del överlämnat material till beställt arbete. I enlighet härmed finner kontrollstyrelsen i likhet med förbundet jämväl att 6 § fjärde stycket försäljningsskatteförordningen — innefattande bestämmelser om beskattningsvärdets bestämmande i fall där kund tillhandahåller metall, som skall ingå i beställd vara — bör utgå.

Departementschefen. Kontrollstyrelsens förslag innebär att avtal om arbetsbeting skall jämföras med försäljning vid tillämpning av förordningen om försäljningsskatt. Enligt kontrollstyrelsens uppfattning hade de nuvarande bestämmelserna lett till att antalet arbetsbeting, särskilt i fråga om guldsmedsvaror, ökat i påfallande grad under den tid försäljningsskatteförordningen varit gällande. Med hänsyn till risken för missbruk hade kontrollstyrelsen funnit det angeläget att i görligaste mån söka kontrollera, att arbetsbeting i egentlig mening verkligen förelagat i samtliga fall, där så gjorts gällande. Denna kontroll hade numera blivit relativt omfattande och syntes framdeles bliva ändå mera betungande såväl för kontrollstyrelsen som för de skattskyldiga.

Då några vägande skäl för att behandla arbetskostnaden olika allteftersom materialet tillhandahållits av beställaren eller tillverkaren knappast torde kunna förebringas, anser jag mig böra biträda det av kontrollstyrelsen framlagda förslaget.

Jag vill i detta sammanhang erinra om att i vissa tidigare skatteförfattningar på den indirekta beskattningens område den principen redan godtagits att vid arbetsbeting vederlaget skall utgöra beskattningsvärde. Sålunda stadgades i förordningen den 17 maj 1923, nr 113, om utgörande av en särskild stämpelavgift i vissa fall vid köp eller införsel till riket av pärlor med flera lyxvaror att som köp eller byte skulle anses jämväl avtal, varigenom man av annan betingar sig, att han skall mot vederlag något förfärdiga, vare sig han skall bestå ämnet därtill eller icke. Enligt förordningen den 13 september 1940 (nr 1 000) om allmän omsättningsskatt gällde att den skattepliktiga omsättningen — å vilken omsättningsskatt utgick efter viss procent — utgjorde vederlaget vid försäljning, arbetsprestation och uthyrning.

Genomföres förslaget om jämställande i försäljningsskattehänseende av avtal om arbetsbeting med försäljning torde de nuvarande bestämmelserna i 6 § sista stycket böra utgå ur författningen.

Vitesföreläggande enligt förordningen om skatt å läskedrycker.

Enligt 7 § 1 mom. förordningen den 22 december 1939 (nr 919) om *skatt å läskedrycker* skall tillverkare för varje månad och senast å femtonde söckendagen efter månadens utgång till kontrollstyrelsen insända en på tro och heder avgiven deklaration angående den myckenhet läskedrycker, som under månaden utlämnats från tillverkningsstället.

I sin skrivelse den 19 december 1951 har *kontrollstyrelsen* anfört.

Det förekommer i betydande omfattning att tillverkare underlåter att inom tid, som ovan sagts fullgöra honom åvilande deklaraionsplikt. Kontrollstyrelsen har särskilt under senare år i många fall föranletts att under åberopande av straffbestämmelserna i 16 § sagda förordning anmäla till åtal i detta avseende försumliga tillverkare. Möjligt är att vederbörande tillverkare hade kunnat förmås fullgöra deklaraionsplikten enbart efter vitesföreläggande från kontrollstyrelsen. Enligt förordningen äger styrelsen icke förelägga skattskyldig att vid vite fullgöra honom enligt förordningen åvilande skyldigheter. Dylik befogenhet äger styrelsen dock enligt senare skatteförfattningar, exempelvis varuskatteförordningen, där vitesföreläggande ofta måste tillgripas i nu avsedda fall. Härigenom har vunnits den fördelen att polis- och åklagarmyndigheterna ävensom domstolarna i mindre utsträckning behövt betungas med arbete i anledning av skattskyldigas underlåtenhet att i rätt tid avgiva deklaraioner och andra kontrollhandlingar. Styrelsen får på grund härav föreslå, att särskilt stadgande intages i förordningen om skatt å läskedrycker, innefattande befogenhet för kontrollstyrelsen att förelägga skattskyldig att vid vite fullgöra vad honom åligger. Stadgande härom synes kunna insättas såsom ett andra stycke i 15 §.

Kontrollstyrelsens förslag har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av samtliga *remissinstanser* utom svensk industriförening.

Svensk industriförening har som sin mening uttalat att här ifrågavarande vitesföreläggande endast borde få meddelas av domstol.

Departementschefen. I ett flertal skatteförfattningar har kontrollstyrelsen tillagts befogenhet att vid vite förelägga skattskyldig att fullgöra vad honom åligger enligt författningen. Då detta synes vara en lämplig ordning, har jag intet att erinra mot att en liknande bestämmelse intages i 1939 års förordning om skatt å läskedrycker.

Vissa ändringar i syfte att underlätta skattekontrollen.

Enligt 4 § 6 mom. varuskatteförordningen är återförsäljare av skattepliktiga varor skyldig att på anfordran lämna sådana upplysningar om sin rörelse, som kontrollstyrelsen eller kontrolltjänsteman finner erforderliga för skattekontrollen. Sådan uppgiftsskyldighet åligger ock den, som idkar handel med vara, vilken användes för framställning av skattepliktiga varor.

Jämlikt 15 § första stycket försäljningsskatteförordningen är registrerad säljare pliktig att ordna sin bokföring på sådant sätt, att den enligt kontrollstyrelsens beprövande möjliggör kontroll över tillverkning, inköp och försäljning i rörelsen, samt att vid anfordran tillhandahålla kontrollstyrelsen eller kontrolltjänsteman sina handelsböcker med tillhörande handlingar. I andra stycket av samma paragraf stadgas, att registrerad säljare, därest han bedriver skattepliktig försäljning, skall ställa sig till efterrättelse de särskilda kontrollföreskrifter och anvisningar, som kontrollstyrelsen eller kontrolltjänsteman meddelar. Kontrollstyrelsen äger följaktligen meddela kontrollföreskrifter endast för registrerad säljare, som bedriver skattepliktig försäljning.

I 16 § försäljningsskatteförordningen stadgas att den, som utan att vara registrerad säljare bedriver tillverkning eller försäljning eller förmedlar försäljning av skattepliktig vara, är skyldig att på anfordran lämna sådana uppgifter om sin rörelse, som kontrollstyrelsen eller kontrolltjänsteman finner erforderliga för skattekontrollen, ävensom ordna sin bokföring på sätt kontrollstyrelsen finner erforderligt för kontrollens utövande. Jämväl den, som idkar handel med vara vilken användes för framställning av skattepliktig vara, är uppgiftsskyldig på sätt nu sagts.

Enligt 11 § förordningen om skatt å läskedrycker är den, som tillverkar eller försäljer kolsyra, socker eller andra vid läskedrycksframställning användbara ämnen eller ock kärl, kapsyler eller andra vid dryckens utlämning från tillverkningsställe erforderliga förnödenheter och artiklar, pliktig att på anfordran av kontrolltjänsteman lämna denne uppgift om läskedryckstillverkarens inköp av dylika ämnen, förnödenheter och artiklar.

För att möjliggöra effektivare skattekontroll har *k kontrollstyrelsen* hemställt om viss utvidgning av befogenheterna att verkställa bokgranskning och meddela bokföringsföreskrifter.

I detta hänseende har kontrollstyrelsen anfört.

Sedan handelsregleringen för socker och blockchoklad upphävts har inhämtandet av uppgifter, särskilt beträffande inköp av den för sötsakstillverkning betydelsefulla råvaran socker, icke oväsentligt försvårats. Vid skattekontrollen hos tillverkare, som bedriva rörelsen hantverksmässigt eller eljest i mindre omfattning, har kontrollstyrelsen tidigare i stor utsträckning kunnat åtnöja sig med resultaten av överslagsberäkningar beträffande myckenheterna inköpta och förbrukade råvaror i förhållande till framställda produkter. Kontrollen måste på grund av vad ovan sagts i högre grad än förut inriktas på granskningen av handeln med skattepliktiga varor. Återförsäljare av dylika varor ha för närvarande skyldighet att på anfordran lämna upplysningar om sin rörelse. Då denna skyldighet icke kan anses innefatta befogenhet för kontrollstyrelsen eller kontrolltjänsteman att granska återförsäljares bokföring med därtill hörande handlingar, får kontrollstyrelsen föreslå, att nyssnämnda författningsrum erhåller sådan ändrad lydelse, att granskning kan verkställas jämväl hos återförsäljare av skattepliktiga varor. Författningsändring av denna innebörd torde därvid böra avse jämväl skyldighet för återförsäljare att ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter rörande bokföring m. m., vilka kontrollstyrelsen eller kontrolltjänsteman i det enskilda fallet kunna anse erforderliga för skattekontrollen. — Såsom ovan anförts äro jämväl leverantörer av varor, som användas för framställning av skattepliktiga varor skyldiga att på sätt som gälla för återförsäljare av skattepliktiga varor lämna upplysningar om sina rörelser. Med den utformning ifrågavarande författningsrum erhållit äger kontrollstyrelsen sålunda icke rätt att hos uppgiftslämnare granska erhållna uppgifter, än mindre kan styrelsen eller dess tjänstemän lämna föreskrifter om lämplig journalisering av uppgifter, som kunna vara av värde i kontrollarbetet. Enär styrelsens kontrollverksamhet i stor utsträckning är inriktad på s. k. utbytesberäkningar, d. v. s. jämförelser mellan å ena sidan tillverkade myckenheter skattepliktiga varor och å andra sidan därför använda myckenheter råvaror, är det givetvis av synnerlig vikt att inhämtade uppgifter om råvaruinköp m. m. äro med verkliga förhållandena överensstämmande. Styrelsen har på senare tid i några fall kunnat konstatera, att för utbytesberäkningsändamål från råvaruleverantörer infordrade uppgifter om för tillverkning erforderliga förnödenheter varit felaktiga men överensstämt med vad den skattskyldige tillverkaren i avgivna falska deklarationer uppgivit. Det synes sålunda ur kontrollsynpunkt oundgängligen nödvändigt, att styrelsen och dess tjänstemän tilläggas befogenhet lämna föreskrifter för leverantörer av råvaror och förnödenheter, som användas vid tillverkning eller distribution av skattepliktiga varor, att hålla viss bokföring angående leveranser av dylika råvaror eller förnödenheter ävensom att granska råvaruleverantörens bokföring. Enahanda kontrollsvårigheter som i det föregående redovisats föreligga jämväl å läskedrycksbeskattnings och försäljningsskattens områden. Styrelsen får på grund härav föreslå, att ändringar av ovan förordad art göras i 11 § förordningen om skatt å läskedrycker samt i 16 § förordningen om försäljningsskatt.

Beträffande bestämmelserna i 15 § försäljningsskatteförordningen har kontrollstyrelsen anfört följande.

För att förhindra skatteundandraganden har det visat sig erforderligt för kontrollstyrelsen att i viss omfattning kontrollera handeln med skattepliktiga varor även vid skattefri försäljning mellan olika registrerade säljare.

Därvid förekommer det icke sällan, att redovisningen — avsiktligt eller oavsiktligt — är så anordnad, att skatteteknisk kontroll är helt omöjlig eller synnerligen försvårad, utan att kontrollstyrelsen eller kontrolltjänsteman genom meddelande av bokföringsföreskrifter har möjlighet att få en ur kontrollsynpunkt lämpligare uppläggning av bokföringen. Då någon saklig anledning icke torde föreligga att här göra åtskillnad för de registrerade säljarna, beroende på om skattepliktig försäljning bedrivs, torde i andra stycket satsen »därest han bedriver skattepliktig försäljning» böra utgå och följaktligen samma skyldighet att ställa sig styrelsens föreskrifter av nu förevarande slag till efterrättelse böra gälla för alla registrerade säljare. Kontrollstyrelsen torde i samband härmed böra erhålla möjlighet att med stöd av 32 § vid vite förelägga registrerad säljare med skattefri försäljning att fullgöra vad honom åligger enligt förordningen. I 32 § synes i enlighet härmed böra stadgas, att kontrollstyrelsen vid vite må förelägga skattskyldig ävensom annan registrerad säljare att fullgöra vad honom åligger.

Kontrollstyrelsens förslag i nu förevarande hänseende har i huvudsak tillstyrkts eller lämnats utan erinran av *kommerskollegium*, *kemisk-tekniska fabrikantförbundet*, *Sveriges konditorförening*, *Sveriges juvelerare- och guldsmedsförbund* och *guldsmedsbranschens leverantörförening*.

Kommerskollegium har i sitt remissutlåtande framhållit, att den föreslagna utvidgningen av kontrollstyrelsens och kontrolltjänstemans befogenhet att granska återförsäljares bokföring torde vara av behovet påkallad. Kollegium tillstyrkte också förslaget om motsvarande ändring beträffande skyldigheten för återförsäljare att ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter rörande bokföringen m. m., vilka i det enskilda fallet kunde anses erforderliga för skattekontrollen. Kollegium ansåge det tveksamt om avgörandet av denna fråga borde läggas i händerna på den enskilde kontrolltjänstemannen. Med hänsyn till de ekonomiska konsekvenser dylika föreskrifter kunde få för en företagare, torde det böra förbehållas kontrollstyrelsen att träffa dylika avgöranden.

Sveriges grossistförbund har yttrat.

I och för sig finnes icke något principiellt att erinra emot att kontrollen över iakttagandet av ifrågavarande skattebestämmelser effektiviseras. Av största vikt är emellertid, att denna kontroll icke ges en sådan karaktär, att den skapar irritation mellan de statliga kontrollorganen och företagaren. Vi ha anledning förutsätta, att den effektivisering av kontrollen som avses med kontrollstyrelsens förslag icke kommer att i praktiken innebära en ytterligare betungande redovisningsskyldighet för företagarnas del. Även om det sålunda enligt det nu framlagda förslaget finnes möjlighet att förelägga enskilda företag att tillhandahålla handelsböcker med tillhörande handlingar, utgå vi ifrån, att man i praktiken kommer att begära uteslutande sådana handlingar, som äro nödvändiga för de av kontrollstyrelsen önskade uppgifterna. I regel synes det fullt tillräckligt att in- och utgående fakturor samt reskontran företes.

Liknande betänkligheter kunna resas emot det föreslagna bemyndigandet för kontrollstyrelsen att föreskriva, hur en återförsäljare av skattepliktig vara skall ordna sin bokföring. Av särskild betydelse härvidlag är, att sådana direktiv ej komma ifråga, som innebära en omläggning av bokföringen med därav följande extra kostnader för företaget. Icke minst under åren efter kriget ha grosshandelsföretagen i stor utsträckning sökt rationa-

lisera sin fakturering och bokföring genom att lägga upp den så enkelt, effektivt och billigt som möjligt. Det synes icke riktigt, att kontrollstyrelsen skall lämnas möjlighet att, utan hänsyn till de kostnader och besvär detta kan förorsaka vederbörande företagare, tvinga denne lägga om en sådan rationellt upplagd bokföring. Det med förslaget avsedda syftet synes oss bäst kunna uppnås på så sätt att kontrollstyrelsen, i de fall där det visar sig att ett företag icke har sin bokföring så ordnad att man i densamma kan återfinna de uppgifter som behövas för kontrollens utövande, i samråd med vederbörande branschorganisation ger erforderliga direktiv för bokföringen.

Under alla förhållanden anse vi oss icke kunna tillstyrka förslaget om att en underordnad kontrolltjänsteman skall kunna ålägga en återförsäljare att ordna sin bokföring på särskilt föreskrivet sätt. Såväl av principiella som psykologiska skäl synes det oss uppenbart att så betydelsefulla frågor som dessa icke böra bli beroende av en enskild tjänstemans uppfattning utan att ålägganden av angivet slag liksom hittills endast böra kunna göras av vederbörande myndighet, nämligen kontrollstyrelsen.

Sveriges köpmannaförbund har hävdad, att det självfallet vore en angelägen sak att oegentligheter vid förordningarnas tillämpning förhindrades och att förutsättningar för ur kontrollsynpunkt oundgängligen erforderliga åtgärder föreläge. Å andra sidan funne förbundet det angeläget att understryka, att de skattskyldiga enligt de nämnda förordningarna vore återförsäljarnas leverantörer och att det därför måste ur detaljhandelns synpunkt vara beklagligt att kontrollen beträffande leverantörernas förehavanden måste på sätt som föreslagits utvidgas till att medföra förpliktelser för detaljhandeln. När det gällde den föreslagna skyldigheten för detaljhandeln att »ordna sin bokföring på sätt som kan komma att föreskrivas» såge sig förbundet nödsakat att i sammanhang som det förevarande bestämt motsätta sig densamma. Förbundet funne det icke rimligt att detaljhandeln skulle för den hithörande kontrollens skull behöva vidkännas de många gånger praktiska problem och extra arbetsuppgifter, som här kunde ställas i sikte. Vad anginge den föreslagna skyldigheten för detaljhandeln att »tillhandahålla sina handelsböcker med tillhörande handlingar» ville förbundet icke motsätta sig densamma. Förbundet funne dock att enskild kontrolltjänsteman här tilldelades en för vittomfattande befogenhet och ansåge därför att, när det gällde detaljhandeln, denna del av kontrollen blott skulle få anlitas, då kontrollstyrelsen ensam så prövade erforderligt i det speciella fallet.

Kooperativa förbundet har förklarat sig icke ha något att erinra mot att återförsäljare och råvaruleverantörer ålades att tillhandahålla sina handelsböcker med tillhörande handlingar för granskning, i den mån detta kunde ske på platsen där böckerna och handlingarna funnes. Däremot ställde sig styrelsen synnerligen tveksam gentemot den föreslagna skyldigheten att på order av kontrollstyrelsen eller någon dess tjänsteman ordna bokföringen på sätt som kunde komma att föreskrivas. I detta hänseende har förbundet anfört.

Förbundets bokföring och den därmed sammanhängande kontrollen är så ordnad att det skulle bli både svårt och kostsamt att ur bokföringen ut-

bryta vissa varuslag för att gruppera inköp och försäljning av dem på särskilda konton. Även sambandet mellan förbundets och de anslutna föreningarnas bokföring gör varje ändring i KF:s bokföringssystem till en mera komplicerad sak. På grund av företagets omfattning blir dess bokföring av sådan storleksordning att även mindre ändringar däri kunna medföra betydande kostnader och tidsförluster. Förbundet anser det därför helt uteslutet att föreskrifter av ovan antydd art skola få meddelas och föreslår att författningsändringarna i varje fall begränsas till införande av skyldighet för återförsäljare och råvaruleverantörer att på platsen tillhandahålla sin bokföring.

Emellertid måste förbundet starkt ifrågasätta om det över huvud skall vara nödvändigt att utbygga den nuvarande, nog så kostsamma kontrollen på sätt kontrollstyrelsen föreslagit. Förbundet föreslår i stället att de nuvarande bestämmelserna om infordrande av upplysningar kompletteras med föreskrift om att lämnade upplysningar skola vara bestyrkta av auktoriserad revisor eller godkänd granskningsman.

Svenska choklad- och konfektyrfabrikantföreningen u. p. a. har bl. a. uttalat att med den höjd varuskatten alltjämt hade kunde de lojala tillverkarna icke upptaga konkurrensen med sådana tillverkare, som helt eller delvis underlåte att erlägga varuskatt. Vore det sålunda för att möjliggöra en tillfredsställande kontroll över sådana tillverkare oundgängligen nödvändigt att kontrollstyrelsen tillades de vidgade kontrollbefogenheter, som i förslaget ifrågasattes, ville föreningen i de lojala tillverkarnas intresse tillstyrka att så skedde.

Sveriges vattenfabrikanters riksförbund har sagt sig dela den uppfattningen att antalet fall av skattefusk vid utgörandet av läskedrycksskatten under senare år ökat. Läskedrycksindustrien hade självfallet ett starkt intresse av att dylikt fusk i möjligaste mån förhindrades. Mot detta intresse måste emellertid vägas intresset av att industri och handel icke gjordes till föremål för alltför ingripande och betungande kontrollåtgärder. De föreslagna granskningsåtgärderna komme emellertid oundvikligen att förorsaka de berörda råvaruleverantörerna och återförsäljarna avsevärt intrång och besvär. Förbundet ansåge det därför vara av största vikt att åtgärderna tillgrepes endast i misstänkta fall och icke ålades generellt. Enligt förbundets mening borde de ökade granskningsbefogenheterna endast tilläggas kontrollstyrelsen och sålunda icke de enskilda kontrolltjänstemännen. Denna begränsning finge anses önskvärd även ur den synpunkten att man då finge en likformig behandling av dessa frågor inom olika kontrolldistrikt.

Departementschefen. De av kontrollstyrelsen ifrågasatta författningsändringarna äsyfta att skapa bättre möjligheter till skattekontroll. I sådant hänseende har föreslagits, att skyldighet föreskrives för återförsäljare och råvaruleverantörer att på anmodan av kontrollstyrelsen eller kontrolltjänsteman tillhandahålla handelsböcker med tillhörande handlingar. Kontrollstyrelsen har vidare ansett att det skulle underlätta kontrollarbetet om styrelsen och dess tjänstemän tillades befogenhet lämna föreskrifter för återförsäljare och råvaruleverantörer rörande bokföringens ordnande.

Remissinstanserna ha i regel icke haft något att erinra mot att kontrollstyrelsen erhåller befogenhet att granska vederbörandes handelsböcker. Däremot har man motsatt sig att kontrollstyrelsen tilläggas rätt att meddela särskilda bokföringsföreskrifter. Sålunda har Sveriges köpmannaförbund funnit det icke rimligt att detaljhandeln skulle för den hithörande kontrollens skull behöva vidkännas de extra arbetsuppgifter, som här kunde ställas i sikte. Kooperativa förbundet har framhållit att det skulle bli både svårt och kostsamt att ur bokföringen utbryta vissa varuslag för att gruppera inköp och försäljning av dem på särskilda konton.

För egen del är jag av den uppfattningen att syftet med den föreliggande framställningen i allt väsentligt skulle uppnås, därest kontrollstyrelsen erhåller möjlighet att granska bokföringen i de fall där styrelsen finner detta påkallat för skattekontrollens utövande. Att jämväl tillägga kontrollstyrelsen vidgad befogenhet att meddela särskilda föreskrifter angående bokföringens ordnande torde däremot icke vara nödvändigt. Påpekas må, att den rätt att meddela bokföringsföreskrifter för icke registrerade säljare, som redan nu tillkommer kontrollstyrelsen enligt 16 § första stycket försäljningsskatteförordningen, bl. a. är föranledd av det sätt på vilket skattskyldigheten är reglerad i denna förordning. Motsvarighet härtill saknas i varuskatteförordningen och förordningen om skatt å läskedrycker. Jag tillstyrker sålunda kontrollstyrelsens ändringsförslag i vad det avser införandet av skyldighet för återförsäljare och råvaruleverantörer att på anfordran tillhandahålla sina handelsböcker. Det bör ankomma på kontrollstyrelsen att besluta i vilka fall detta skall ske.

Ett genomförande av förslaget i nu angivna omfattning föranleder ändringar i 4 § 6 mom. varuskatteförordningen, 16 § förordningen om försäljningsskatt och 11 § förordningen om skatt å läskedrycker.

Härutöver har kontrollstyrelsen hemställt om viss mindre jämkning i 15 § andra stycket och 32 § förordningen om försäljningsskatt. De föreslagna ändringarna torde böra genomföras.

Samtliga i det föregående förordade författningsändringarna böra träda i kraft den 1 juli 1952.

Departementschefens hemställan.

I enlighet med vad i det föregående anförts ha inom finansdepartementet upprättats förslag till

- 1) *förordning angående ändring i förordningen den 25 maj 1941 (nr 251) om varuskatt;*
- 2) *förordning angående ändring i förordningen den 5 mars 1948 (nr 85) om försäljningsskatt; samt*
- 3) *förordning angående ändrad lydelse av 11 och 15 §§ förordningen den 22 december 1939 (nr 919) om skatt å läskedrycker.*

Föredragande departementschefen hemställer, att nämnda tre författningsförslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Hans Wenker.